הכל חייבין פרק ראשון חגיגה

לא שנו אלא שלא גמר אבל גמר חוזר ומקריב מאי גמר אילימא גמר קרבנותיו מאי מקריב אלא שלא גמר היום אבל גמר היום חוזר ומקריב: **מתני'** [א]מי [ב]שלא חג ביו"ט הראשון של חג חוגג את כל הרגל ויו"ט האחרון של חג [ג]עבר הרגל ולא חג אינו חייב באחריותו על זה נאמר [ד]מעוות לא יוכל לתקון וחסרון לא יוכל להמנות ר' שמעון בן מנסייא אומר [ה]איזהו מעוות שאינו יכול להתקן זה הבא על הערוה והוליד ממנה ממזר א"ת בגונב וגוזל יכול הוא להחזירו ויתקן ר"ש בן יוחי אומר אין קורין מעוות אלא למי שהיה מתוקן בתחילה ונתעוות ואי זה זה תלמיד חכם הפורש מן התורה:

גמ' מנהני מילי אמר רבי יוחנן משום רבי ישמעאל נאמר [1]עצרת בשביעית של פסח ונאמר עצרת בשמיני של חג מה להלן לתשלומין אף כאן לתשלומין מופנה דאי לאו מופנה איכא למיפרך מה לשביעי של פסח שכן אינו חלוק משלפניו תאמר בשמיני של חג שחלוק משלפניו לאיי אפנויי מופנה מכדי מאי עצרת עצור בעשיית מלאכה הכתיב [2]לא תעשה מלאכה עצרת דכתב רחמנא למה לי אלא שמע מינה לאפנויי ותנא מייתי לה מהכא דתניא [3]וחגותם אותו חג לה' שבעת ימים יכול יהא חוגג והולך כל שבעה ת"ל אותו אותו אתה חוגג ואי אתה חוגג כל שבעה אם כן למה נאמר שבעה לתשלומין ומנין [4]שאם לא חג יו"ט הראשון של חג שחוגג והולך את כל הרגל ויום טוב האחרון ת"ל [5]בחדש השביעי תחגו אותו אי בחדש השביעי יכול יהא חוגג והולך החדש כולו ת"ל אותו אותו אתה חוגג ואי אתה חוגג חוצה לו ומאי תשלומין ר' יוחנן אמר [6]תשלומין לראשון ור' אושעיא אמר תשלומין זה לזה מאי בינייהו א"ר זירא חיגר ביום ראשון ונתפשט ביום שני איכא בינייהו רבי יוחנן אמר תשלומין לראשון [7]כיון דלא חזי בראשון לא חזי בשני ור' אושעיא אמר תשלומין זה לזה אע"ג דלא חזי בראשון חזי בשני ומי א"ר יוחנן הכי והאמר חזקיה [8]נטמא ביום מביא בלילה אינו מביא ורבי יוחנן אמר אף בלילה נמי מביא א"ר ירמיה שאני טומאה דיש לה תשלומין בפסח שני מתקיף לה רב פפא הניחא למאן דאמר [9]פסח שני לא שנו אלא שלא גמר אבל גמר חוזר ומקריב מאי גמר אילימא גמר קרבנותיו מאי מקריב אלא שלא גמר היום אבל גמר היום חוזר ומקריב: **מתני'** [א]מי [ב]שלא חג ביו"ט הראשון של חג חוגג את כל הרגל ויו"ט האחרון של חג [ג]עבר הרגל ולא חג אינו חייב באחריותו על זה נאמר [ד]מעוות לא יוכל לתקון וחסרון לא יוכל להמנות ר' שמעון בן מנסייא אומר [ה]איזהו מעוות שאינו יכול להתקן זה הבא על הערוה והוליד ממנה ממזר א"ת בגונב וגוזל יכול הוא להחזירו ויתקן ר"ש בן יוחי אומר אין קורין מעוות אלא למי שהיה מתוקן בתחילה ונתעוות ואי זה זה תלמיד חכם הפורש מן התורה:

גמ' מנהני מילי אמר רבי יוחנן משום רבי ישמעאל נאמר [1]עצרת בשביעית של פסח ונאמר עצרת בשמיני של חג מה להלן לתשלומין אף כאן לתשלומין מופנה דאי לאו מופנה איכא למיפרך מה לשביעי של פסח שכן אינו חלוק משלפניו תאמר בשמיני של חג שחלוק משלפניו לאיי אפנויי מופנה מכדי מאי עצרת עצור בעשיית מלאכה הכתיב [2]לא תעשה מלאכה עצרת דכתב רחמנא למה לי אלא שמע מינה לאפנויי ותנא מייתי לה מהכא דתניא [3]וחגותם אותו חג לה' שבעת ימים יכול יהא חוגג והולך כל שבעה ת"ל אותו אותו אתה חוגג ואי אתה חוגג כל שבעה אם כן למה נאמר שבעה לתשלומין ומנין [4]שאם לא חג יו"ט הראשון של חג שחוגג והולך את כל הרגל ויום טוב האחרון ת"ל [5]בחדש השביעי תחגו אותו אי בחדש השביעי יכול יהא חוגג והולך החדש כולו ת"ל אותו אותו אתה חוגג ואי אתה חוגג חוצה לו ומאי תשלומין ר' יוחנן אמר [6]תשלומין לראשון ור' אושעיא אמר תשלומין זה לזה מאי בינייהו א"ר זירא חיגר ביום ראשון ונתפשט ביום שני איכא בינייהו רבי יוחנן אמר תשלומין לראשון [7]כיון דלא חזי בראשון לא חזי בשני ור' אושעיא אמר תשלומין זה לזה אע"ג דלא חזי בראשון חזי בשני ומי א"ר יוחנן הכי והאמר חזקיה [8]נטמא ביום מביא בלילה אינו מביא ורבי יוחנן אמר אף בלילה נמי מביא א"ר ירמיה שאני טומאה דיש לה תשלומין בפסח שני מתקיף לה רב פפא הניחא למאן דאמר [9]פסח שני

לא שנו. הא דתניא לקמן אותו אתה חוגג ולא יותר אלא שלא גמר היום: **אבל גמר היום.** ולא היה לו שהות להקריב כל חגיגות שהפרים: **מתני' מי שלא חג.** שלא הביא חגיגתו ביום הראשון של חג: **ויו"ט האחרון של חג.** חוגג שמיני עצרת ואע"ג דרגל בפני עצמו הוא הוי תשלומין לראשון: **והוליד ממזר.** שהבית פסולין בישראל ויהא זכרון (א) לפיכך אין עונותיו נמחקין בתשובה: **יכול להחזיר.** דמי גניבתו וגזלתו לבעלים: **ויתקן.** ויהא מתוקן מן המטה: **מעוות.** מקולקל: **גמ' מנהני מילי.** דיו"ט האחרון של חג הסוכות תשלומין לקרבנות החג ליחידים: **עצרת בשביעי של פסח.** בפרשת כל הנכור שבת ימים תאכל מצות וביום השביעי עצרת (דברים טז): **מה לשביעי של פסח.** תשלומין לראשון שהרי אינו חלוק משלפניו. שמיני עצרת חלוק משלפניו לענין פז"ר קש"נ (ב): **מופנה.** וצריכה גזירה שוה זו שתהא מופנה דמו לא פריכין עליה מידי דכל גזירה שוה מופנה למידין ואין משיבין: **לאיי.** נאמת: **הא כתיב לא תעשה מלאכה.** ההוא קרא גופיה וביום השביעי עצרת לה' אלהיך לא תעשה מלאכה: **ותנא מייתי לה מהכא.** משום דר' יוחנן דגמר לה כדאמרינן לעיל אמורא הוא נקט הכא הא ליתנא: **כל שבעה.** כל יום ויום: **מהדש השביעי.** כל ימי החג האמור בחדש השביעי: **יכול יהא חוגג והולך כל החדש.** איזה יום שירצה לתשלומי החג אם לא הקריב נחג: **ת"ל אותו.** בסיפיה דקרא תרי אותו כתיב ביה: **מאי תשלומין.** כילד הן תשלומין (ג): **כולן תשלומין לראשון.** שהרי יום אחד עשה הכתוב עיקר בכולן דכתיב אותו ושלאחריו עשה תשלומין לו: **כולן תשלומין זה לזה.** אין לך יום הכפר שאין מזבחו תלויה בו בעצמו למי שלא נראה בימים שלפניו (ד) יום ראשון שהוא נראה להביא עיקר לדידיה וימיו שלאחריו תשלומין לו: **חיגר.** אינו ראוי לרגלות כדאמרינן במתני' (ה): **נטמא ביום.** בברייתות (דף ט.) תנן נזיר מביא קרבן אחד על טומאות הרבה ואמר חזקיה נטמא ראוי לבא בימים ז' שהוא ראוי להביא קרבנות ולהתחיל מנין נזירותיו וימים שמנה קודם טומאה בטלין כמו שנת' ויום השמיני יביא שתי תורים או שני בני יונה וגו' והזיר לה' כל ימי נזרו וגו' וימים הראשונים יפלו כי טמא נזרו (במדבר ו): **מביא.** קרבן על הטומאה השנית שבכר נתחייב בקרבן הטומאה והתחילה שניה והרי זו טומאה אחרת. אבל נטמא בלילו שמיני אינו מביא אלא קרבן אחד דכיון דלא יצא מטומאה הראשונה לשעה שהיא ראויה להביא עליה קרבן לא נתחייב בקרבן הראשון ואין לו תשלומין: **ורבי יוחנן אמר.** הואיל ובטל לטומאתו ראשונה והעריב שמשו נתחייב בקרבן ואף על פי שאין ליה ראוי לקרבן. אלמא אף על גב דלא ראוי לקרבן יש לו תשלומין: **שאני טומאה.** קרבן הנדחה מפני הטומאה ולפיכך יש לו תשלומין ואף על גב דלא נראה להביא: **הואיל ויש לה תשלומין.** (ד) כגון אלו בפסח שני שהרי מי שלא נראה בראשון יש לו תשלומין אבל הנדחה מפני דבר אחר לא מצינו לו תשלומין אלא אם כן נראה להביא: **הניחא למאן דאמר כו'.** פלוגתא היא במסכת פסחים בפרק מי שהיה טמא (דף לג.): אלא

נתחייב בעת טומאתו. ופירק ר' ירמיה שאני טומאה הואיל ואית לה תשלומין בפסח שני פירוש הלא מי שנטמא לילי י"ד בניסן או מקודם לכן לא נתחייב עדיין להקריב בפסח בעת טומאתו ואעפ"כ נתחייב באותו פסח להשלימה בי"ד באייר בפסח שני כך זה הנזיר וזה שאמרנו דמיירי בנזיר מפורש בברייתות פ' ארבעה מחוסרי כפרה בגמרא ונזיר שנטמא טומאות הרבה. ואוקימנא התם לר' יוסי ב"ר יהודה. ודלא כר' דתניא וקדש את ראשו ביום ההוא ביום הבאת קרבנותיו דברי רבי ר' יוסי ברי"ש אומר ביום הגלחתו. דאי ר' לא משתכחת לה נזיר שנטמא טומאות הרבה להיפטר בקרבן אחד ופריש הכי התם כיון דא' ר' נזירות דטהרה עד שמיני לא חיילא עליה אי דנטמא בשביעי וחזר ונטמא בשביעי אחר כולה טומאה אריכתא היא ולית הכא טומאות הרבה. ואי דנטמא בשמיני שלו וחזר ונטמא בשמיני אחר וחזר ונטמא בשמיני

מסורת הש"ס

(א) (לקמן יח.) כיצה כ: ר"ה ד: מגילה ה. (יומא ג.), (ב) יבמות כב., (ג) (לעיל כ. ערכין כ:), (ד) (פסחים פ.), (ה) (כריתות ח.), (ו) (פסחים נג.), (ז) (לקמן יח.), (ח) (לעיל כ.), (ט) (עי' מהרש"ל ותוס' יו"ט ועי' תוס' נ"ב פח: ד"ה כתם תפסר תמלא סעד גדול למהרש"ל ד"ל דבגול של רבים מיירי).

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה והוליד ממזר וכו' זכרון לעונו לפיכך: (ב) ד"ה מפי תשלומין כילד הן תשלומין הם"ל ותפ"ל מה"ל הג"ה ומאן דאמר השלומין לראשון דריש מאותו דראשון ותגותם אותו ומ"ד תשלומין זה לזה דריש מאותו דסיפיה שבעת ימים תחוגו אותו כלומר האי אותו נופל בשבעה דכולן ראויין לו ע"כ הס"ד: (ג) ד"ה טלן תשלומין זה וכו' ניסים שלפניו ביום לתשלומין וכו' תשלומין זה לזה הס"ד: (ד) ד"ה שלמי הד"ל עם ד"ה ואולי יש לה תשלומין כגון מילו נטמא בפסח ראשון מביא בפסח שני: (ה) תוס' ד"ה נאמר וכו' גמורה היא כדלעיל וכו' אלא צא שבת מהסס הרי ז': (ו) בא"ד חג ל"ה בעצת ימים וכו' ד' והלא ת' הם אלא לא מהן שבת: (ז) ד"ה כיון וכו' דהסתא לא חזי אי דלמא כיון דהשתא לאו בר חיובא הוא לא מצי מייתי ליה הואיל ואינו בביאה לא הוי בהבאה ומיהו לרבי אושעיא כיון דתשלומין זה לזה לא מחייב הס"ד וכל"ל: (ח) ד"ה נטמא וכו' דבנטמא כמיני מביא שבן יצא בשעה הראויה וכו' כמה טומאות בשביעי:

רבינו חננאל

רבין א"ר יוחנן הפריש עשר בהמות לחגיגתו הקריב חמש ביום טוב ראשון תורו ומקריב חמש ביו"ט האחרון. קשיין אהדדי אלא לאו ש"מ כאן בסתם כאן במפרש ש"מ אחמר נמי משמיה דר' יוחנן לא שנו כיון שפסק שוב אינו מקריב אלא שלא גמר היום דאמרינן מדלא אקריב שיורי שיירינהו לומן אחר ונעשו כדין נדרים ונדבות. אבל גמר היום חוזר ומקריב: **מתני'** מי שלא חגג ביו"ט הראשון וחגג והולך את כל הרגל כולו ויו"ט האחרון וגמרינן להו לתשלומין מדכתיב בחג ותגותם אותו חג לה' שבעת ימים בשנה חקת עולם וכתיב בחג השבועות ובחג אשתכח דאתקיש להו כולהו להדדי. התינח הני יום שמיני של חג מנא ליה. א"ר יוחנן גמרינן ליה בג"ש נאמרה עצרת בשביעי של פסח. ונאמרה עצרת בשמיני של חג. מה שביעי של פסח יש לו תשלומין אף עצרת דחג יש לו תשלומין ואמרינן האי עצרת צריך להיות מופנה ומפורש במס' נדה פרק המפלת שצריך להיות מופנה כדי שתדרוש חג הדין שכל ג"ש שהיא מופנה בשני צדדין למידין ואין משיבין. ואע"פ שיש לה פרכא אין משיבין. ואם אינה זו העצרת כתובה בה מופנה. איכא למפרך מה לשביעי של פסח שכן אין חלוק מלפניו פי' כולן שבעת ימי הפסח קרבן אחד לכולן. קרבן של יום ראשון הוא קרבן לכל הימים. אבל שמונת ימי החג. יום הראשון י"ג פרים. ויום השני י"ב פרים הולכין ומתמעטין וביום השמיני פר אחד הנה חלוקים הן זה מזה. ואמרינן לאיי אפנויי מופנה כו'. ותנא מייתי ליה מהכא ותגותם אותו חג לה' שבעת ימים וגו' יכול יהא חוגג והולך כל שבעה ת"ל אותו.

עין משפט נר מצוה

נג א מיי' פ"ח מהלכות מגיגה הלכה ד (ז):
נד ב מיי' שם הלכה י:
נה ג מיי' שם הלכה ז:
נו ד מיי' שם הלכה ד ופ"ב הלכה ה:
נז ה מיי' שם פ"ב הלכה ה:

תורה אור השלם

1. מעות לא יוכל לתקן וחסרון לא יוכל להמנות: קהלת א טו
2. שבעת ימים תאכל מצות וביום השביעי עצרת לה' אלהיך לא תעשה מלאכה:
דברים טז ח
3. וחגתם אתו חג לה' שבעת ימים בשנה חקת עולם לדרתיכם בחדש השביעי תחגו אתו:
ויקרא כג מא

מוסף רש"י

והוליד ממנה ממזר. עוני גלוי ומכר כל זמן שממזר קיים (יבמות כב:). אם כן למה נאמר שבעה לתשלומין. והא הדין נמי כמעות שהרי אף הוא שבעה ימים (לקמן יח:). נטמא ביום מביא בלילה אינו מביא. נטמא נזיר ביום ח', שראוי לקרבן, מביא כ' קרבנות, בלו"ז ח' אינו מביא, דלענין קרבן טומאה תריכתא היא, דלילה מתיסר זמן (כריתות ח:).

רבינו חננאל (המשך)

אותו כלומר יום ראשון אתה חוגג ואי אתה חוגג כל ד'. א"כ למה נאמר שבעה (ה) תשלומין זה לזה. פירוש ר' יוחנן סבר מי שנתחייב לחגיגה ביום הראשון ולא חג משלם כל שאר ימות החג ואם לא נתחייב בראשון כגון שהיה חולה וכיוצא בו שאינו מתחייב בחגיגה אע"ג דאתפח בשני פטור הוא. ור' אושעיא סבר כיון דאתפח בשני חייב לשלם בשאר הימים וכן כל ימות החג תשלומין הן זה לזה. א"ר זירא חיגר ביום ראשון ונתפשט בשני איכא בינייהו. ר' יוחנן סבר פטור כיון דלא חזי בראשון לא חזי בשני. ור' אושעיא סבר (ו) ולא יתכן זה שחלקו לו חזקי' ור' יוחנן בשנטמא בלילה להעמידה בזב ונכריחים הן למבין. ומקשינן מי א"ר יוחנן הכי והאמר חזקיה נטמא ביום מביא. פי' נזיר שנטמא טומאת מת ועוד נטמא ביום שמיני לטומאתו הראשונה טומאת מת אחרת מביא ב' קרבנות נטמא בלילה אינו מביא. ר' יוחנן אמר אף בלילה נמי מביא והא' נזיר בליל שמיני שלו לא חזי לאתויי קרבן וקא"ר יוחנן חייב להביא קרבן אחר בתשלום ח' ימים לטהרתו. ואע"פ שלא

ה) נראה דחסר כאן וא"ל שנטמא לתשלומין מאי תשלומין ר"י אמר תשלומין לראשון ור"ח אמר תשלומין זה לזה וכו'. ו) ליט מיכן ולאילי ל"ל סבר דחייב בשני ומקשינן מי אמר ר"י הכי והאמר חזקיה נטמא ביום מביא. לא יתכן וכו' ונכריחים הם למכין אלא הכי פירוש נזיר שנטמא וכו'.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com